

ד ה'רובש כלאים ואין מכויין להנאתו וכו'. נסוף כלאים שנינו שאסור ללבוש כלאים כדי להעביר בהם המכס לפי שאין נותנין מכס מכל מה שאדם לבוש ומשום דמשמע דדליכא כלאים שרי ללבוש להעביר המכס נרין לומר דמיירי במוכס העומד מאליו דהוי גזלן אי נמי שאין לו קצבה דנוטל יותר ממה שראוי אבל אם יש לו קצבה וזכרו מאת המלך אסור להעבירו ופירשו המפרשים דהאי מתניתין אחיא כמאן דאמר דבר שאין מתכוין אסור ואין קיימא לן כמאן דאמר דבר שאין מתכוין מותר ואף על גב דהוה ליה פסיק רישיה דאי אפשר שלא נהנה גופו מכלאים נשעה

ה ה'רובש כלאים ואינו מכויין להנאתו כגון שלובשם להעביר בהם המכס. (מ) (ג) והוא מוכס העומד מאליו או שאין לו קצבה מותר: ו וכן מוכרי בגדים (ט) שמעלים עליהן בגדי כלאים כשמוליכין אותן למכרם או שלובשין אותם כדי להראות מדתם מותר ובלבד שלא יכוונו בחמה מפני החמה (י) ובגשמים מפני הגשמים.

ה'רובש כלאים ואינו מכויין להנאתו כגון שלובשם להעביר בהם המכס והוא מוכס העומד מאליו וכו'. גם זה נפרק הנזכר (מ"ג) שנינו לא ילבוש כלאים אפילו על גבי עשרה מכס מצגדים שאדם לבוש וצממם שאין לו קצבה או צממם העומד מאליו דאי צממם מכס אפילו בלא כלאים אסור לגנוב את המכס אם ישראל חזרו מאת המלך דינא דמלכותא דינא. וסגר האי מאן דדבר שאין מתכוין אסור ופליג אמתיניתין דלקמן (מ"ה) מוכרי כסות מוכרין כדרכן וכן כתב הרא"ש

שהוא לבוש אפילו הכי כיון דלא ניחא ליה שהרי נרין הוא ללבוש להציל ממנו מגזילה הילכך שרי ידן וכמו שהסקימו המפרשים נפרק קמא דכמוצות (ו) ד"ה מסוכריא דנזייתא ועיין שם בתוספות ובסמ"ג בהלכות שבת דתין סמיטה (לאהן סמ יג.) ולא דמי לחבלים דאסור בקשורים וכרוכים כדו (פי"ג רמ"ז) משום דהתם הוה פסיק רישא דימחא ליה דאי לא ניחא ליה לא הוה ליה לקשרן זה עס זה בשני קשרים ולכרוך אותם כדו:

נפרק ט' דנדה (ס"ו) וכתב (ט) וכתב והלכתא כמתניתין דלקמן דקיימא לן (שם כב) כרבי שמעון דדבר שאין מתכוין מותר וכן כתב סמ"ג (שם פא.) ומ"ש וכן מוכרי בגדים שמעלים עליהם בגדי כלאים וכו' וכן תופרי כסות תופרין בדרך וכו'. גם זה משנה שם (מ"ה מ"ו) והרמב"ם (פ"י ה"ח) פסקה להא דלא ילבוש כלאים אפילו על גבי י' אפילו לגנוב את המכס וכתב שם לוקה ופסק (שם ה"ז) גם כן להיחא דמוכרי כסות מוכרין כדרכן. ונראה לי שטעמו ז"ל מפני שסובר דההיא דלא ילבוש כלאים אפילו על גבי עשרה אפילו לגנוב את המכס ליכא מאן דפליג בה. ואפילו רבי שמעון דאמר דבר שאין מתכוין מותר מודה בהא דאסור דכיון שהוא לבוש ממש הכלאים הרי עבר על לא תלבוש. ודין מתכוין ודין שאינו מתכוין לוקה. (טו) אבל מוכרי כסות ותופרי כסות שאינם לובשים ממש הכלאים אלא מעלים אותם שלא כדרך לבישה מותר אם אינו מתכוין (טז) ולפי זה נרין לומר דלית ליה מה שפירש רבינו צממרי כסות או שלובשין אותם כדי להראות מדתם אלא מפרש כפירוש ראשון שכתב שמעלים עליהן צד כלאים כשמוליכין אותם למכרם ועל פי זה יתיישב מה שפסק (שם הכ"א) לאסור לכרוך על ידו חבלים של כלאים שהן קשורים יחד דכריכה על ידו הו' כמלבוש:

ה ומ"ש וכן מוכרי בגדים וכו'. כלומר לא מיבעיא בלבן להעביר המכס דאנוס הוא דהמוכס רוצה לגזול ואי אפשר להציל עצמו וממנו אלא בלבישה כלאים הוה ליה פסיק רישא דלא ניחא ליה דפשיטא דשרי אלא אפילו אינו מעלה או לבוש כלאים אלא כדי למכרן דאפשר דימכרם בלאו הכי נמי מותר דהוה ליה דבר שאין מתכוין דשרי ולא נקרא כאן פסיק רישא כשאינו לובשן אלא כדי להראות מדתן דאפשר דלא נהנה גופו כלל בצאותה לבישה במקלח והוא הדין צממלה עליו למכרם דאפשר גם כן דלא נהנה גופו בצממלה זו וכן תופרי כסות וכו' ליכא ודאי נהנה ושרי ולא דמי לחבלים דהוה ליה פסיק רישא דימחא ליה כדפרישית זהו דעת רבינו מיהו הרמב"ם פסק כמשנתנו ללבוש להעביר המכס אסור משום דהוה ליה פסיק רישא ולוקה דבר תורה (יז) ובהן דמוכרי כסות פסק להחיר מטעמא דפרישית (יח) ונהגו להקל בכל ענין:

פרישה

(מ) והוא מוכס העומד מאלייו. דאם לא כן אסור להעביר המכס דינא דמלכותא דינא ודרכן היה שלא היו נותנין מכס מצגדים שאדם לבוש והלכה כרבי שמעון דאמר דדבר שאינו מתכוין מותר כ"פ רבינו שמעון (פ"ט הכלאים מ"ג): (ט) שמעלים עליהם בגדי כלאים. פירוש שמעלים על כסותן להקל משאם וק"ל: (י) ובגשמים מפני הגשמים. פירש הרמב"ם (פ"י ה"ח) מפני הגשמים להתחמם בהן (וכן מוכרם הוא דרנה לומר ימות הסמה וימות הגשמים אבל לא רנה לומר מפני שהמטר יורד עליו דהא במוכרי כסות וכו' כתב רבינו גם כן מפני החמה וכו' ואין דרך העולם

דרישה

המכס משום דהוה דבר שאינו מתכוין בשלמא להרמב"ם שפסק גבי מכס דהכא דאסור ללבושן מפני המכס אף על גב דהוה דבר שאינו מתכוין אפילו לרבי שמעון משום דרבי שמעון מודה בהא דאסור דכיון שהוא לבוש ממש הכלאים הוה עובר על לא תלבוש והאי דמוכרי כסות הרמב"ם אינו מפרשו כרבינו שפירש כפירוש השני שלובשין אותם כדי להראות מדתן וכו' אלא מפרשו כפירוש הראשון שכתב רבינו דהיינו שמעלים אותה על כתיפו ולא הוה דרך לבישה וההיא דחבלים דאסור משום דכיון שהוא כורכס סביב ידו ומחמם בהם ידו הוה דומה ללבישה אבל לרבינו שפירש ההיא דמוכס ומוכרי כסות בלבישה ממש קשה וכן רבינו ירוחם (ני"ט ח"ב קסח ע"ג) חמה על הרא"ש שכתב ההיא דחבלים לאיסור וצ"ע. גם בבית יוסף משמע דרין שניהן שוה וגם בשלחן ערוך בסיומן ש' סעיף ו' פסק המחבר כדעת האוסרים בחבלים ורמ"א כתב דיש מתירין וכן פסקו כאן בסעיף ה' ו' בלבוש כלאים להעביר המכס ובתופרי כסות ע"ש:

שכתב שיעור טלית להתחייב כל שקטן בן ט' יכול לכסות בו ראשו ורובו וגדול אינו מתחייב לצאת בו באקראי לשוק וכו' וכתב שם בית יוסף (כב: ד"ה כתב) דאף על פי שאין גדול יוצא בה עראי מכל מקום אורחא דמילתא נקט דאותו בגד שראוי לכסות בו קטן הוא מדרך העולם לצאת בו גדול ואף שאינו יוצא אלא הולך בו בבית חייב בציצית הכא נמי אורחא דמילתא נקט שכל ששם מלבוש עליו גבי קטן הרי הוא בכלל לא תלבוש שעטנו (דברים כב יא) ואסור לגדול לכסות בו אף שאין מדרך גדול לכסות בו אלא אורחא דמילתא נקט דגדול לובשו דרך עראי לצאת בו לשוק כמו שבאורח חיים לאו דווקא קאמר ודו"ק: (ג) והוא מוכס העומד מאלייו וכו'. והלכה כרבי שמעון דאמר שאין מתכוין מותר וקשה לעיל בסימן ש' (רמ"ז סעי'ב) שכתב המנהיג בהמות בחבלים בידו וכו' אבל אם החבלים קשורין ביחד אסור לכרכם סביב ידו ואמאי הא הוה דבר שאינו מתכוין דלא עדיף כשכורך החבלים בידו מלבוש בגדי כלאים ממש דמתיר הכא אם עושה כן מפני

הגהות והערות

שאינו מתכוין מותר אבל גבי כלאים דקיל להו לאינשי פסק כר"ע ור' יהודה דאמרי דבר שאין מתכוין אסור. והט"ז (בס"ק ז) תירץ שבמכס כיון שיש לו הגאה מן הלבשה דבלא הלבשה חייב ליתן מכס נמצא שזוהי לבישה של הגאה ואסור בכלאים: (יז) והט"ז (בס"ק ז) חמה על הרא"ש

יג"ה "הר"ש" כ"ה בדפוס וברפוסים המצויים הגירסא "הרא"ש" ונ"ל דטעות סופר הוא: ידן מבורר שפס"ד דלנח"ל מותר בכה"ח ועיין בתרומה ר' חיים הלוי (פ"י מהל' שבת ה"יז): טז ועיין בבית הלוי (ח"א ס"א אות ו) שהאריך לבאר סברא זו: טז וכו"ה גם בסמ"מ (שם ה"ח) ובשו"ע סעיף ה.

ז תכריכי המת מותר לעשותן מכלאים. משנה פרק נמרא דכלאים (מ"ד): ומ"ש אפילו אותן שקוברין אותו בהן. פרק ט' דנדה (פ"א): אמר רבי יוסף אהא דמיא דעושין מכלאים תכריכין למת זאת אומרת מלות בעלות לעמיד לנזא אמר ליה אבי והא אמר ר' [ג] אמי א"ר ינאי לא שנו אלא לספרו אבל לקברו אסור? אמר ליה לאו איממר עלה אמר רבי יוחנן אפילו לקוברו ורבי יוחנן לטעמיה דאמר במתים חפשי (מהלים פ"ו) כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המלות ופסק הרא"ש (סי' י) הלכה כרבי יוחנן וכן נראה מדברי הרמב"ם (שם הכ"ה) שכתב ממתימין קמח ולא מילק. והקשה הר"ש (ד"ה תכריכי) ליתסר משום לועג לרש (משלי י"ה) כדאמרין בעין לציית בפרק המכלת (מנחות מא.) ומירץ דשאני מלות לציית ששקולה כנגד כל המלות (שם מג.) אי נמי שאני כלאים דבמי דומיא דמת לא אסור דלא מימתי כלל:

ו תכריכי המת מותר לעשותן מכלאים. משנה פרק נמרא דכלאים (מ"ד): ומ"ש אפילו אותן שקוברין אותו בהן. פרק ט' דנדה (פ"א): אמר רבי יוסף אהא דמיא דעושין מכלאים תכריכין למת זאת אומרת מלות בעלות לעמיד לנזא אמר ליה אבי והא אמר ר' [ג] אמי א"ר ינאי לא שנו אלא לספרו אבל לקברו אסור? אמר ליה לאו איממר עלה אמר רבי יוחנן אפילו לקוברו ורבי יוחנן לטעמיה דאמר במתים חפשי (מהלים פ"ו) כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המלות ופסק הרא"ש (סי' י) הלכה כרבי יוחנן וכן נראה מדברי הרמב"ם (שם הכ"ה) שכתב ממתימין קמח ולא מילק. והקשה הר"ש (ד"ה תכריכי) ליתסר משום לועג לרש (משלי י"ה) כדאמרין בעין לציית בפרק המכלת (מנחות מא.) ומירץ דשאני מלות לציית ששקולה כנגד כל המלות (שם מג.) אי נמי שאני כלאים דבמי דומיא דמת לא אסור דלא מימתי כלל:

ח וכן מרדעת החמור מותר לעשותה מכלאים. גם זה משנה בפרק נמרא דכלאים (שם): ומ"ש הרמב"ם ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בה. למד כן מדין הכרים והקטמות וכן נראה מדברי הר"ש (פ"ט מ"ז ד"ה כרים) אבל הרא"ש כתב בפרק ט' דנדה (שם) דמדנקט גבי כרים וקטמות ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בהם וגבי מרדעת לא חיי מכלל דמרדעת אפילו בשרו נוגע בהם שרי משום דהמרדעת קשה אבל כרים וקטמות רכיני הם כדמוכה בזמנים פרק דם חטאת (נד): הילכך בעינן שלא יהא בשרו נוגע בהם שלא תכרך עליו יומא עכ"ל. וזרין לומר דכרים דקאמר היינו לומר שאינם כל כך קשים כמרדעת אבל מכל מקום קשים הם קלת שהרי כתב הוא ז"ל (סי' ה) כרים וקטמות שהם קשים ואין דרכן ליכרך על בשרו כשאין בשרו נוגע בהם וכך הם דברי רבינו ירוחם (י"ט מ"ב קמ"ט ע"ב) שכתב גבי מרדעת בלשון הזה לרכוז עליו מותר ואפילו בשרו נוגע בה ולא חיישינן שמה תכרך עליו יומא כדאמר לעיל גבי כרים וקטמות משום דמרדעת קשה יותר מכרים וקטמות: [בדק הבית]

מסום לועג לרש כיון שאינו ניכר ואינו מפורסם אלא דממה שכתב רבינו וכן מרדעת וכו' וכיון דמרדעת מיירי בשהכלאים ניכרים אלמא משמע דתכריכי מתים נמי מיירי בכלאים ניכרים וכדמשמע מדברי התוספות ושאר מפרשים וכו' ואני כתבתי הנראה לפע"ד שאין להקל במת כשהכלאים ניכרים:

ז ומ"ש וכן מרדעת וכו'. פירוש לא מיבעיא בתכריכי המת אלא אפילו במי שרי במרדעת כיון שקשין הן ואין הגוף נהנה ואף על גב דכרים וקטמות נמי קשין הן ואסור בשרו נוגע בהן כדפירשתי לעיל במחלת סימן זה מרדעת שרי טפי לפי שהוא קשה יותר כך הוא להרא"ש אבל הרמב"ם השוה דין מרדעת לכרים וקטמות וכן פירש בית יוסף ופשוט הוא: ומ"ש ובלבד שלא יתנגה ע"כ בתפו וכו'. שם במשנה והטעם דלא שרו רבנן בקשין אלא בהלעה כיון דליכא איסורא דאורייתא אפילו ברכין כדלעיל (פ"ב ט): ומ"ש ודוקא שהכלאים ניכרים וכו'. קאי אמה שכתב וכן מרדעת וכו':

כתוב באורחות חיים (סי' כ"א ח"א) המת והבהמה שהיו לבושין כלאים מותר לנשאן על הכתף [עד כאן]: ומ"ש ובלבד שלא יתנגה ע"כ בתפיו אפילו להוציא בה זב"ל. שם במשנה וטעמא משום דלינו מותר מפני שהוא קשה אלא בהלעה שהיא מדרבנן אבל לא בהלעה: ומ"ש ודוקא שהכלאים ניכרים וידועים בבגד אבל בגד שאבד בו כלאים ואין מקומו ניכר אסור לעשות ממנו מרדעת לחמור. נרייתא בפרק ט' דנדה (פ"א): ומה שנתן טעם משום דכיון שאין מקומו ניכר שמא ישכח ויקח ממנו טלאי ע"כ גבי בגדו. כן כתב הרמב"ם (פ"י הכ"ז) והרא"ש ז"ל (סו"ס י):

פרישה

למפור במוט אלא צרים ושם אין יראת מטר עליו אלא על כרחך כדפירשתי דרצה לומר ימות החמה) וז"ע היכא דלא עבד מחמת חימום כלל אלא שלא יקלקלו הגשמים בגדיו אי שרי אי לא ודו"ק. מורי ורבי (הגהותיו לעור). וז"ע דלקמן גבי ביצה חמה שלא יקחנה ידו בנגד כלאים מפני שנהנה בכלאים ליינל בהם מפני החמה ומאי שנה מפני הגשמים ממפני החמה ונראה לי לדמות זה למה שכתב רבינו בסמוך בגדים שמסתפרין בהן דאם אין להן בית ראש דלא היו דרך לבישה ומותר אף על גב שמגייעין שלא יענפו הבגדים מהשערות שמסתפרין מעליו והוא הדין בלבישה עבד להליל מהגשמים שלא ירדו על בגדיו: (יא) אפילו אותן שקוברין אותו בהן. לאסוקי ממאן דאמר דדוקא לספרו בהן מותר וטעמא דמותר במתים חפשי כמי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המלות ואף על גב דגבי

חדושי הגהות

[ג] בגמרא שלפנינו אימא רבי מני א"ר ינאי אבל גירסת הרא"ש רבי אמי במקום רבי מני ונראה שם מדבריו דרבי אמי בעלמא אמר כן ולא בשם רבי ינאי דהרי הרא"ש פסק שם כרבי יוחנן משום שהיה רבו של רבי אמי ואילו היו אומרים בשם רבי ינאי אדרבה הוה ליה לפסוק כרבי ינאי שהיה רבו של רבי יוחנן:

הגהות והערות

[ח] כ"ה ברפוסים ראשונים ועתיקים ובכתבי יד. ברפוסים חדשים הגירסא "כחפיו":

כר"ש דס"ל דבר שאין מתכוין מותר. ועוד תנן בכלאים שם (מ"ב) 'אסור ללבוש כלאים אפילו להעביר בו את המכס' וכתבו הר"ש (בפיהמ"ש שם) והרא"ש (שם מ"ב) דהני תרי משניות פליגי אהדדי, דע"כ מתני' דאוסר להעביר המכס ס"ל כר"י דדבר שאין מתכוין אסור. אבל הרמב"ם (פ"י מהל' כלאים הט"ז והי"ח) פסק להני תרתי משניות, ופי' הב"י (יו"ד ס"י שא ד"ה ומ"ש וכן) והש"ך (שם סק"ח) דהיינו טעמא דס"ל דלהעביר המכס גם ר"ש מודה דאסור, כי כונתו עכ"פ ללבישה, דהא התכלית להעביר המכס הוא, דמן הבגדים שלבוש בהן א"צ ליתן מכס, א"כ הרי מתכוין ללבישה, ניהו דאין כונתו לחימום, מ"מ מתכוין ללבישה, משא"כ להראות לקונים אין מתכוונים כלל ללבישה, ולהכי שרי לר"ש, וזהו שכתב המג"א דכיון דהתוס' בנדה מדמים בזה ציצית לכלאים לענין מוכרי כסות לפטור, ה"ה דיש לדמותן בלבושן להעביר המכס לענין חיוב.

ולענין לבישת בגד לצורך קנייה ומדידה אם יש בזה חיוב ציצית; הנה בחכמ"א (כלל קו סעי' כ) כתב דלכולי עלמא הרוצה לקנות בגד של כלאים אסור ללבוש לפי שעה לראות אם הוא כמדתו, כי מכוין ללבוש, ולכן הקונים הכובעים שקורין קאפעלושין התפורים בשעטנו וכן בגדים אסור ללבושן לכוין למדתו אפילו עראי עיי"ש, ומבואר דס"ל דכה"ג אפי' להרא"ש והר"ש מקרי דבר המתכוין ואסור, וע"כ דס"ל דכה"ג מקרי מכוין ללבישה טפי, ויעויין בזה בשו"ת שבט הלוי (ח"ב ס"י קסט); ובשו"ת חלקת יעקב (יו"ד ס"י קע) מצדד בזה להקל עכ"פ בבגדים שיש בהם ספק, ואכמ"ל. ומיהו פשוט דכל זה לענין דין כלאים, אבל לגבי חיוב ציצית לא יתכן חיוב כשלוש טלית שיש בו ד' כנפות לראות אם הוא כמדתו ואין בו ציצית, כי אף שיש לצדד דמקרי לבישה של חיוב, מ"מ קודם שקנאו הו"ל טלית שאולה דפטור מן הציצית.

סימן ז

שהחיינו בכחור בר מצוה המניח תפלין לראשונה

ב"ה, כ"ח טבת תשע"ה

לכבוד ידידי הרח"ג מוהר"ר מרדכי שאול צבי שמעון אורבך שליט"א,

ע"ד ברכת שהחיינו לבחור בר מצוה על הנחת תפלין בפעם הראשונה, הנה ברמב"ם פ"א מהל'

קמנצקי שליט"א שאם שכח לברך בשעת קביעת המזוזה, שוב לא יברך אח"כ.

ד. פעיף ב עשה טלית לצורך תכריכין, אף על פי שלובשו לפעמים בחייו, פטור.

כבר נתבאר לעיל (בהערות לשו"ע ריש ס"י יח) פלוגתת הרמב"ם והרא"ש בגדר דין פטור כסות לילה, ולדעת הרא"ש בכסות תלי' מילתא, ולדעת הרמב"ם בזמן לבישה תלי' מילתא, והנה לדעת הרא"ש דכסות לילה פטור מן הציצית אף כשלוש ביום, א"כ כ"ש כסות המיוחד למת, אבל להרמב"ם דלאו בכסות תלי' מילתא, אלא בזמן הליבשה, א"כ יל"ע דלכאור' מחוייב להטיל ציצית בכגד זה אם לובשו בחייו, וכבר עמד בזה הב"י (ד"ה גרסינן), וכתב דאף להרמב"ם דכסות לילה חייב כשלוש ביום, היינו דוקא משום שהוא כסות המיוחד לאדם חי, אבל כסות המיוחד למת אין זה כסות, שהתורה אמרה על ארבע כנפות כסותך, דמשמע כסות שעשויה להתכסות בה כשהוא חי, וזהו שסתם המחבר כאן דטלית העשוי לצורך תכריכין פטור מציצית אע"פ שלובשו לפעמים בחייו.

אבל כמה אחרונים חולקים על זה, יעויין מג"א (סק"ב) שהקשה על הב"י מסוגי' דמנחות מא. דאמרי' אליבא דשמואל דסבר ציצית חובת מנא "ומודה שמואל בזקן שעשאה לכבודו [פי' לתכריכין] שפטורה, מ"ט 'אשר תכסה בה אמר רחמנא' והאי לאו לכסויי עבידא, ומשמע דלמ"ד חובת גברא פטור תכריכין משום שאין לובשין אותו, אבל אם לובשין אותו ודאי חייב, ובפרט לפמ"ש הב"י הו"ל לגמ' למעט תכריכין מקרא ד'כסותך', וע"כ דלא דרשינן הכי, ודוקא לשמואל דהעיקר תלוי במנא ולא בגברא, ממעטינן תכריכין דלאו לכסויי עבידא מקרא ד'אשר תכסה בה', עיי"ש. ובעולת תמיד (סק"ג) ובהגר"א פליגי נמי על הב"י, ובמשכנות יעקב (ח"א ס"י נד) האריך ליישב דעת הב"י, ובמשנ"ב (סק"ה) הכריע כדעת המג"א ורעימי, וכ"מ בערוה"ש (סעי' ג).

ה. עוד כתב המג"א (שם) "כתבו התוס' בנדה דף סא: (ד"ה אבל) מוכרי בגדים שלובשין הבגדים ומכוונים להראותן לקונים פטורים, ואם לובש אותן להעביר המכס, אפשר דחייב בציצית, כמו גבי כלאים, ועיין ביו"ד ס"י שא סעי' ה" ע"כ, והכונה בזה, דמתני' פ"ט דכלאים (מ"ה) תנן 'מוכרי כסות מוכרין כדרכן אפי' לובשים ומראים לקונים' ומפרש בגמ' שבת מו: דאחיא

שכל חיה לא נראה לעינים, ולא חשיב לנו מה שאספם ביחד, אז גם לא חשוב לנו מה שתוצאותיו יהיו, התוצאה שאסר התורה שכת.

[ב] וגם אולי בכלל זה אותו מין, אפילו אם נגיד שכן יש איסור, איזה הוכחה יש שלדינא נחשיבם כשני מינים. דהלא בגמרא מוזכר שלפעמים אזלינן בתר מראה, בתר עור סימן, יש הגדרות שונות. אולי שני מיני חיות דקות שמכלאים זה מזה, אפשר שנחשב בדין לחד מין.

[ג] ושלישית, הנה מסתמא אינו ממש מרביע זה על זה, דהלא לא יכול לאוחזם בידו, רק שמם בחד מקום, וגורם שיהיה כלאים. והנה גם בבהמות אמיתיות זה מותר! אפילו מותר להאכילם אוכל מיוחד שיגרום לזה, וגם כאן, גם אם שמם בקדירה אחת ונותן להחיות דקות מין אוכל שמסוגל לגרום כלאים, ג"כ מותר.

הלכות כלאי בגדים

ללבוש עניבה שיש בה שעטנו

שט"ו] והרב אלימלך בלוט שאל אם מותר ללבוש עניבה של שנעשה משעטנו דאולי אין להחשיבו כבגד (כיון שהיא רק לנוי). ורבינו השיב דזה נחשב כבגד ואסור. ואז שאל אם מותר למישהו לעשות בגדים אלו [עניבות משעטנו], והוסיף שהוא באמת לא גומר הבגד, אלא שולחו למקום אחר שתופדין אותם. והשיב רבינו שמותר, אולי יש רוב גויים שיקנו הבגד, ושנית, זה לפני דלפני כמה פעמים, דיש התופר, והסרסור, והחנות, ואז הקונה.

הלכות פדיון בכור

פדיון הבן בלילה

שט"ז] בשו"ע יו"ד (סימן ש"ח סעיף י"א) כותב הש"ך בס"ק י"ב "נראה דפורדין גם בלילה... מיהו נוהגין לפדות ביום", ומישהו צלצל ושאל דמשפחתו אמרו שקשה להם לפדות ביום, אפילו סמוך לשקיעה, דהם עדיין באמצע עבודה, ורוצים לסמוך על עצם הדין ולפדות בלילה. והשיב רבינו א"א לילך כנגד המנהג, ויש לפדות רק ביום, ומה בכך אם ביום אחד יעזבו עבודתם קצת יותר מוקדם! או יפדוהו מוקדם בבוקר!

שכט. והתכוון רבינו למה שפעם טען א"מ לגבי עירוני גנטי שאולי יש לדרוש טעמי הקרא לגבי איסור